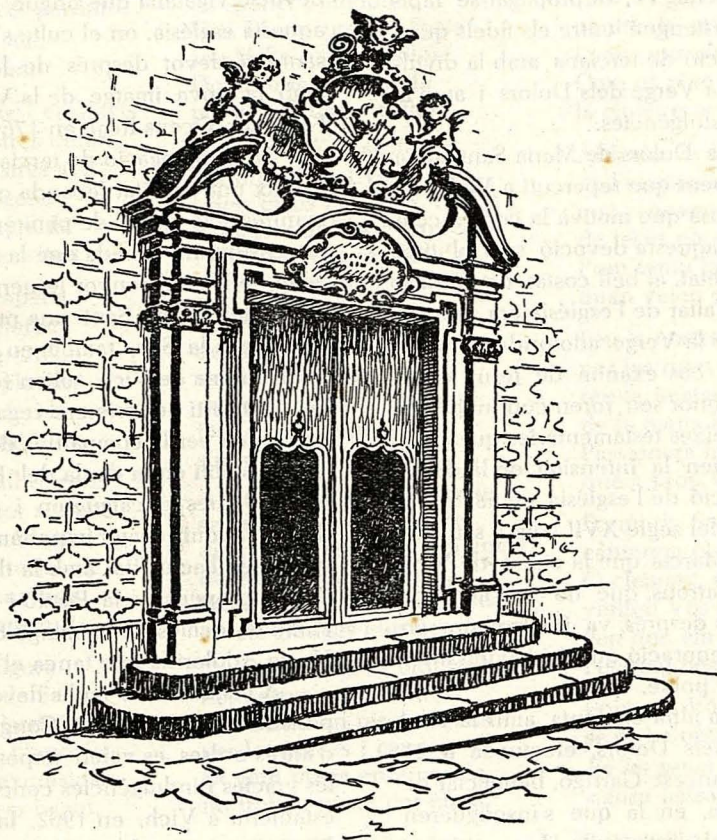

GOIGS

A LA MARE DE DÉU DELS DOLORS

QUE ES CANTEN A L'ESGLÉSIA
DE LA VENERABLE CONGREGACIÓ DELS DOLORS
DE MARIA SANTÍSSIMA
DE VICH

Edició d'ofrena de la Venerable Congregació al seu digne Corrector
l'lm. i Rvdm. Dr. Esteve Orriols, prev., Prelat Domèstic de S. S.

Devoció de Vich a la Mare de Déu dels Dolors

Set cavallers de la ciutat de Florència es reuniren vers l'any 1233, després d'abandonar el món i els seus negocis per a retirar-se a un lloc solitari i dedicar-se a especials exercicis de pietat i veneració a la Santa Verge. La seva vida austera i penitent transcorregué durant diverses anyades en la contemplació de la Passió i mort de Jesucrist i dels Dolors de la seva Santíssima Mare, fins al punt que, units pels mateixos sentiments i exercicis de devoció, establiren l'ordre dels Servites. Llur fama de santetat, comprovada en el temps per diversos miracles, fou sancionada pel papa Lleó XIII en donar el decret de canonització dels set fundadors.

L'ordre regular dels Servents de Maria, una vegada aprovada pel papa Innocenci IV, va propagar-se ràpidament i el seu esperit s'estengué entre els fidels quan fou establerta la Congregació de terciaris amb la divulgació de l'escapulari de la Verge dels Dolors i amb la concessió de privilegis i indulgències.

La devoció popular als Dolors de Maria Santíssima tingué així un gran increment que repercutí a Vich cap a la meitat del segle XV, cosa que motivà la construcció d'una església dedicada a aquesta devoció sota el títol de Nostra Senyora de la Pietat, al bell costat de l'antiga capella de Sant Sadurní. L'altar de l'església era presidit per la venerable imatge de la Verge adolorida sentada al peu de la creu amb el cos exànim de Jesús extès sobre la seva falda. En honor seu foren contínues les fundacions de benifets i deixes testamentàries que asseguraven el culte i promovien la intensitat de la devoció. Però la nova construcció de l'església actual de la Pietat, iniciada a principis del segle XVII com a santuari dels sants màrtirs Llucià i Marcia que la ciutat de Vich acabava de rebre com a Patrons, que no fou acabada fins més de cinquanta anys després, va interrompre en certa manera el culte i la veneració que ja havien arrelat fonament en el cor del poble.

Aleshores prengué una altra empena amb la fundació de la Congregació dels Dolors, efectuada a 21 d'abril de 1689, pel Dr. Francesc Garrigó, beneficiat de Sant Miquel, de Barcelona, en la que s'inscrivieren moltes persones de tots els estaments. Les primeres reunions per les pràctiques comuns dels exercicis prescrits als terciaris, es tingueren en l'oratori particular del canonge Ramis en la seva residència a l'hospital de Terrades, mentre és construït un oratori en els baixos de la Convalescència del mateix Hospital amb entrada pel carrer de Sant Pere, que fou inaugurat a 14 d'agost del mateix any, presidit per una pintura en tela que representava a la Verge dels Dolors. Aquesta fou subs-

tituïda dos anys després per una imatge en talla a la que es construï un retaule adient.

Amb els anys augmentà el nombre de terciaris fins al punt que l'oratori esdevingué insuficient per a reunir-los en els exercicis de pietat dels divendres de l'any del temps de quaresma, per la qual cosa fou decidit construir una església de major capacitat, de la qual es posà la primera pedra, a 18 de setembre de 1724, en uns solars de l'antic carrer de Queralt. L'obra ideada per l'arquitecte Josep Morató fou ràpidament executada en quatre anys i l'església pogué inaugurar-se solemnement a 12 de setembre de 1728 amb una processó en la que s'hi portà la Reserva del Santíssim i la imatge de la Verge dels Dolors. Desseguida s'hi refugià la devoció vigatana que tingué peculiars predileccions per aquesta església, on el culte s'intensificà per a fer-ne un santuari devot després de la construcció del retaule amb la nova imatge de la Verge dels Dolors, obra de l'escultor Vicens Real, en 1760.

La Congregació de terciaris dels Dolors adquirí així mateix una vitalitat feconda que li permeté instituir una manifestació anyal de penitència pública. Ja aleshores era costum inveterada que la Confraria de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist celebrés anyalment en el dia del Dijous Sant una processó penitencial que es formava a la Seu; també en el dia del Divendres Sant els Trinitaris de Vich solien fer la processó del Natzarè. En 1750 sortí per primera vegada la processó amb vestes precedida per la companyia del Manaya que la Congregació establí en la diada del Diumenge de Rams. Mentre les altres decaigueren i desaparequeren, aquesta darrera adquirí major importància fins a pendre la forma que té en l'actualitat amb la distribució en el curs d'ella dels impropis de la Passió i de les Sibil·les i de les Set Paraules, demés de la imatge de Jesús Crucificat i de la Verge Adolorida que tanca el seguici de penitència.

A instància de molts devots que, davant de la impossibilitat d'entrar a la Congregació per ésser terciaris d'altres ordres, es veïen impossibilitats de participar en les gràcies i indulgències concedides, fou canònicament establerta a Vich, en 1902, la Confraria dels Dolors de Maria Santíssima, la qual vingué a renovar la veneració activa que la ciutat sentia per aquesta devoció, i a continuar els fruits de la tercera ordre junt amb la tradició de la processó del Diumenge de Rams. Passada la sacsejada que deixà malmesa l'església de la Congregació i refeta de bell nou la veneració secular, torna a ressorgir la Confraria de la Venerable Congregació dels Dolors de Maria Santíssima a fi que els fidels puguin participar dels seus beneficis i gràcies espirituals.

GOIGS a la Mare de Déu dels Dolors

que es canten a la

seva església de Vich

Puix per Vós, Verge transida,
se'ns ha obert el cel perdut:
*En les penes de la vida
sigueu bàlsam i salut.*

Feu-nos purs el cor i els llavis
per cantar els vostres dolors,
amb la fe dels nostres avis
en les seves amargors.
Cant de l'ànima agraïda
que té un sò de servitud.

La ciutat té una capella
d'una Verge sanglotant,
el qui n'obre la portella
la veurà sempre plorant.
Set espases l'han ferida
amb la negra ingratitud.

Té a la falda el Fill dilecte
ben a prop del cor sofrent,
manadet de mirra electa
en la premsa del turment.
Qui la faç li ha envilida
que és apenes conegut!

Sacra testa sens figura
de Jesús, l'Espòs de Sang;
és Aquell que l'Escriptura
ens el pinta ros i blanc?
Front reial, font exquisida
on l'amor tots hem begut.

Al Calvari en l'hora augusta
de silenci i tenebror,
Vós, Maria, prop la Fusta
sou la Reina del Dolor.
Dona forta, l'escollida
per alçar l'home caigut.

Heu sentit l'esgarripança
del brunzir del vil flagell,
i dels claus i espines, llança
colpejant el Blanc Anyell.
Passió i afront sens mida
el cor vostre han espremut.

Testimoni del misteri
de la lluna de Nisan,
assumiu tot l'improperi
del primer divendres sant.
De la raça redimida
sou exemple i fortitud.

A Vós, Mare de clemència,
se us honora des d'antic
quan ve el jorn de penitència,
del silenci de tot Vich.
Prou teniu qui no us oblida
en els greuges que heu rebut!

Quan tot Vich fa olor de palma
i el perfumen els llozers,
Vós sortiu en nit de calma
per les places i carrers.
La gent prega enfervorida,
no trobeu ni un cor eixut.

Camineu dintre la fosca
amb set glavis rutilants;
penitents, amb vesta tosca
i peus nus els congregants.
Com us plau tan compungida
la ciutat que a Vós acut.

Ablaniu els cors del Judes,
de l'escriba i faritzeu
que renoven les caigudes
de Jesús portant la creu.
Prou teniu la galta humida
quan veieu el Crist venut.

Feu la nostra vida austera
per les rutes del dolor,
feu-la imatge verdadera
de la Santa Passió.
Passionera ben florida
que a prop vostre hagi crescut.

En morir, Santa Maria,
cantarem els Goigs així:
O clement, o dolça, o pia,
vetlleu Vós la meva fi.
Feu que em sigui concedida
l'eternal beatitud.

Puix per Vós, Verge transida,
se'ns ha obert el cel perdut:
*En les penes de la vida
sigueu bàlsam i salut.*

V). Ora pro nobis, Virgo Dolorosissima. — R). Ut digni efficiámur promissionibus Christi.

OREMUS: Deus, in cuius passione, secundum Simeonis prophetiam, dulcissimam animam gloriósae Virginis et matris Mariæ doloris gladius pertransiuit, concède propitiis, ut qui dolores eius venerádo recólimus, passionis tuæ effectum felicem consequámur. Qui vivis et regnas in sæcula sæculórum. R). Amen.

GOIGS a la Mare de Déu dels Dolors

de Lluís Alemany, prev., i dibuixos de Salvador Puntí, se n'ha fet el tiratge de

D'aquesta edició dels Goigs a la Mare de Déu dels Dolors, lletra i melodia de Lluís Alemany, prev., i dibuixos de Salvador Puntí, se n'ha fet el tiratge de

25 exemplars, en paper fil Guarro, numerats i colorits a mà pel mateix dibuixant

60 en paper Marca Major, numerats

100 en paper Alfa extra

600 en paper simil pergamí

100 en una sola fulla, en paper allisat

AMB LICÈNCIA ECLESIASTICA

PUBLICACIÓ D'AMICS DELS GOIGS DE VICH, n.º 12

TIPOGRAFIA BALMESIANA - VICH, 1964

DIPÒSIT LEGAL - B. 6493 - 1964